

Intervju for VI MENN
av Idar Kristiansen
Foto: Stokmo Foto A/S

ORDFØRER med flere liv

Han er ordfører i vår ferskeste universitetsby, den som Karl Evang nødig ville legge et medisinsk fakultet til. Han kan stoppe blod, sier han, og han er overbevist om at han har levet før. Ikke mange ordførere i dette land ville kunne si det samme, og færre ville ha mot til åpent å bekjenne denslags anti-evangelismer. Navnet er Helge Jacobsen, nå med C.

—Vi var to som het Helge Jacobsen, en viss venstre-stortingsmann og jeg. Som den moderate mann jeg er, byttet jeg ut k'en med c, for at posten, eksempelvis, ikke skulle bli forbyttet.

Det er noe mildt prestelig over Jacobsen med c. Håret er sølvhvitt som hos en slankere utgave av Herman Wildenvey, en poet han priser i pene ordelag. Midnatts- og middagsolen skinner utrettelig fra Jacobsens åsyn, til tross for minimale avlinger i Malangen og snøbygger over Tromsdalstind. Men intet av dette forhindrer at han kan være beinhard realist, uten å anvende de tykke lag av salvelse i sin språkbruk. Og til tross for at han altså har opplevd *déjà-vu* (drømt fortid) og av godt hjerte tror på reinkarnasjon, er det intet spøkelsesaktig over den 52 år gamle toppolitikeren i vår kanskje mest eksplosive by.

Jovisst kan jeg stoppe blod! sier Jacobsen med c. —Jeg lærte det på en helt spesiell måte. På farsiden har jeg min opprinnelse fra Balsfjord. I 14-års alderen pleide jeg å være der inne og hjelpe til med høya. Dengang bodde generasjonene sammen på gården i motsetning til dagens praksis. Der var også min gamle oldemor. Mens de øvrige på gården hvilte middag etter anstrengende økt ute på vollen, pleide den meget gamle og den ganske unge å snakke fortrolig om mangt som det ellers ble tiet med når gårdens folk i løpet av arbeidsdagen ga seg stunder til å bytte ord. Mens de andre sov på mett mage, lærte min oldemor meg å stoppe blod.

Første gangen jeg fikk anledning til å prøve kunsten, var på et fiskebrøl. Under sløyningen brukte vi temmelig kvasse kniver. Plutselig forskar kniven til en av mine kamerater seg, og gikk inn i tykkjøttet på tommelen, dypt inn. Blodet strømmet.

—Jeg skal stanse det! sa jeg.

Han så tvilende på meg, ikke minst fordi jeg bare var en guttpøbel. Men jeg tok saken alvorlig. —ba ham fortelle når han var født, hans fulle navn, og slik videre, i

overensstemmelse med det jeg hadde lært. Etterpå kom det ikke ut en dråpe!

—Kan du fortelle meg hvordan du gjør det?

—Jeg er for ung til å lære det fra meg. Men hvis du kommer igjen om 20-30 år, — da! Bare en ting må du vite, at det dreier seg slett ikke om noen form for trolldom, slik enkelte påstår. Det er enkle gudsord du bruker.

—Hvis inflasjonen fortsetter, og økonomien i Tromsø går til — nåja, kan da ordføreren gjøre noe med den saken? Kan han stoppe en økonomisk årelating?

—Ha! I en slik forbindelse kan jeg ikke annet enn be om at vi fortsatt får anledning til å oppta obligasjonslån. I slike saker må kretslopet gå sin gang, vi kan ikke stoppe det ved hjelp av trylleformulærer! Men om en eller annen mener at han forblør seg på grunn av Tromsø kommune, kan det likevel være en god tanke å snakke med ordføreren!

Logikk og kunnskap vil nok i de fleste tilfelle trekke på skulderen til dette med å stoppe blod. Man tenker vel ut fra slikt som blodets koagulering og den biologiske sammenheng, og kommer kanskje til at her finnes det en eller annen naturlig forklaring. Jeg tror man bør være stor nok til å akseptere at det finnes krefter som vi heldigvis ennå ikke har skaffet oss herredømmet over. Selv om vi har maktet å kople sammen Apollo og Sojus finnes det i det ukjente mangt som vi intellektuelt ikke maktet å kople sammen. Hvilket *ikke* betyr at det ikke eksisterer.

Har du, apropos, noengang tenkt over dette med reinkarnasjon?

Vår tid er opptatt av forskning, V alt skal gjøres eksakt. Men hvorfor skal vi være i den grad interessert i at alt skal rubriseres og forklares? Hvis nå jeg hevder at jeg tror på dette med reinkarnasjon, hvis jeg hevder at dette eksisterer som en realitet og mener at jeg kan verifisere det ved å gi eksakte opplysninger — da vil du selvsagt stemple meg som overspent, og det jeg sier som fantasifoster. Jeg snakker da ikke om at man skal komme igjen som en katte eller rotte —, det er ikke det jeg snakker om.

Men hvis jeg nå sa at jeg mener at jeg levde for 200 år siden? Og kunne fortelle både hvor og under hvilke forhold jeg levde, hva ville du si til det? Ikke slik at jeg kan gå tilbake i en slekthistorie og si at på det punktet hører jeg inn. Men jeg mener dette alvorlig!

At politikere gjerne vil være gjengangere i dette liv er langt fra uvanlig. Men Tromsøs ordfører Helge Jacobsen tror også på reinkarnasjonen og er overbevist om at han har levd flere ganger. Dessuten har han den for en ordfører helt usedvanlige egenskap at han kan stille blod!

Men det er ikke noe som helst mystisk og spøkelsesaktig over ordføreren i vår kanskje mest eksplosivt voksende by. På den posten må han være beinhard realist.

Så lenge man har sine sanser i behold, vet man sann noenlunde hvor man tidligere har vært, og hvor ikke. Så har det hendt meg at jeg plutselig kom til et sted hvor jeg *vet* jeg aldri før hadde satt min fot, og heller aldri på annen måte fått noe kjennskap til. Jeg visste at jeg hadde vært der, jeg kjente alt igjen, — men visste samtidig at jeg aldri i dette liv hadde vært der. Altså måtte jeg ha vært der før 1923, det året da jeg ble født!

Jeg kjente f.eks. ikke igjen huse- ne, men mer geografien, stemningen og slike ting. Jeg visste at her hadde jeg sprunget som barn, her hadde jeg lekt, utviklet meg som ungdom, og tilsist endt mine dager. Slik opplevde jeg dette.

Mer konkret kan jeg fortelle at for noen år siden reiste jeg nedover Vestlandet. Jeg kom inn i en trang fjord, og kjente meg igjen. Filmen rullet videre, og jeg fikk se hvilke forhold vi levde under, meget primitive forhold. Vi befant oss i en avstengt bygd og levde av et ganske primitivt jordbruk, med primitive redskaper. Jeg kan konkretisere dette atskillig bedre, men vil det nødvendig, da jeg ikke ønsker å skape noen form for Anna Elisabeth Westerland-nimbus om min person. Men jeg er overbevist om at der levde jeg tidligere og at jeg senere er vendt tilbake til livet som en ny baby, født i Tromsdalen, er vokst opp, og med tiden blitt ordfører.

Prøv bare ikke på å forklare dette slik at jeg har lest eller hørt om stedet og forholdene på en eller annen måte! Det stemmer ikke. Men la meg også slå fast at jeg mener slett ikke at jeg levde der hverken

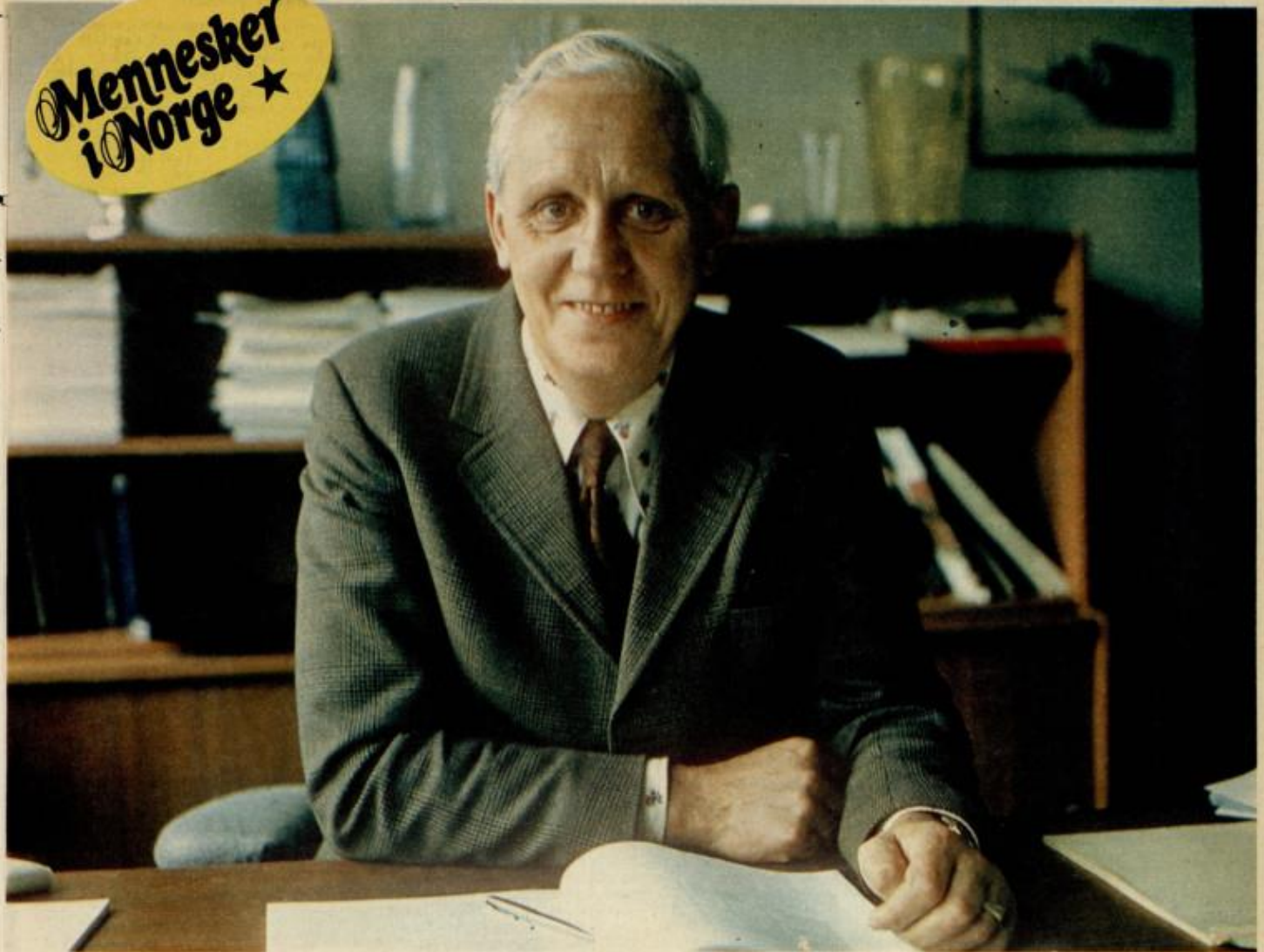
som katte eller rotte. Jeg levde der som et alminnelig individ, med kjøtt og bein, med følelser og tanker, og alt det øvrige som nå er meg. Skulle jeg i en eventuell ny eksistens komme igjen som en rotte, da sier jeg fri og bevare! Skulle jeg derimot vende tilbake som f.eks. en komponist eller en gatefeier, takker jeg ja!

Den omtalte reisen gjorde jeg sammen med min kone og min svigermor, som var et dypt religiøst menneske. Da jeg fortalte om min opplevelse, satt svigermor og gapte og trodde at jeg spøkte, noe som var naturlig nok. Kunne man ta det på annen måte? Men for meg var det alvorlig nok. Jeg var plutselig blitt konfrontert med noe som jeg ikke eksakt kan tidfeste til f.eks. 1603- eller 1814. Men jeg visste at det lå forut for 1923!

Vi har jo stort sett regnet med at slekten kontinuerer bare ad den befruktningmessige vei, — man får barn som fører livet videre. Men de substansene vi består av, forsvinner jo ikke ut av tilværelsen. De er der hele tiden!

Så er kanskje alle de senere ordførere i Tromsø avleggere av f.eks. Ingvald Jaklin?

—Nei, hverken på den ene eller andre måten! Hvis vi nå ser bort fra reinkarnasjonen, kan vi slå fast at det forut for Jaklin var en rekke borgerlige ordførere, som Nils Mæland og Alfred Nilsen. Jaklins største innsats var vel hans innsats som redaktør. Som politiker i Tromsø tror jeg neppe man kan si at han rager så veldig høyt. Det samme kan man si om de øvrige ordførerne, inklusive meg selv. Ingen står

Tromsøs ordfører Helge Jacobsen – lærte å stille blod av sin oldemor.

der som en ener i historien. Den nærmeste jeg kan finne, måtte bli Anton Jakobsen som i en lang rekke år var ordfører i Tromsøysund. Dette sier jeg til tross for ulik partitilknytning.

Fortidens enere fremsto vel først og fremst på grunn av forhold i samfunnet som var helt annerledes enn de er i dag. I dag har vi ikke egentlig så mye bruk for solospillere, men for folk som kan arbeide sammen. Jeg har aldri vært interessert i at det skulle dannes legender rundt meg, langt ifra! Min interesse har alltid vært i et felles forum å finne fram til de beste løsningene.

– Vi snakket tidligere om økonomisk årelating. Er det riktig at Tromsø kommune er omtrent fallitt?

– Nei. Når det gjelder lånegjeld, er nok vi en av de kommuner i landet som ligger høyest. Vår lånegjeld pr. i dag tilsvarer ca. 5 000 kroner på hver av kommunens samtlige innbyggere. Men vi har tro på fremtiden og ser det slik at vi har investert til inntekts ervervelse, slik at det nok med tiden vil betale seg. Så lenge vi ikke behøver å låne for å betale lån, er det ingen fare.

– Helge Jacobsen – med c – er du et maktmenneske?

– Nei, i alle fall ikke utpreget. Men der det må tas en bestemmelse,

der kan jeg skjære tvers gjennom daukjøttet.

– Hvorfor finnes det ikke en byste i Tromsø hverken av forfatteren Lars Berg, Hålogaland Teaters «far», storkåsøren Carl Bertheussen, eller av Bru-Kjeldsen, den fremste talsmann for bl.a. Tromsøbrua?

– Bru-Kjeldsen skal få sitt monument, det er allerede samlet inn betydelige midler. Mer uvisst er det med de andre. Men de har jo i alle fall risset sitt navn inn i byens historie.

Byen, ja. Hvor stor er den egentlig i utstrekning?

– Kvadrat-innholdet i fast land er ca. 2500 km² – eller omtrent like meget som Vestfold fylke. Vi kan kjøre 7 mil ut mot havet før vi kommer til byens yttergrense, ved Sommarøy. Likedan kan vi kjøre 9 mil innover før vi kommer til punktet lengst fra sentrum, Jøvik i Ullsfjord.

– Det er registrert svært gode muligheter for olje utenfor kysten her. Hvordan liker dere den forholdsvis tilbakeholdne politikk når det gjelder tempoet for oljeutvinning?

– Jeg tror den er fornuftig. Oljen er en begrenset ressurs. Det skulle ikke være nødvendig å ta ut all

oljen i vår generasjon. Dessuten har vi hensyn å ta til fiskeriene. Vi er landets største fiskevær når det gjelder ilandført kvantum.

Krisen i fiskerinæringen? Livet er mer eller mindre kriser hele tiden. Enhver som kjenner norsk fiskerinæring, vet at det har vært en lang rekke kriser, som man tross alle vansker er kommet gjennom. Men bosetningen i landsdelen er knyttet til havet. Vi kan ikke basere den bare på olje, heller ikke på et universitet. Den må først og fremst baseres på primærnæringene, som fiskeriene og jordbruket.

– Mange har en følelse av at universitetet i Tromsø har vært litt av en gjøkunge?

– Det kan man vel si. Tromsø var en liten by. Når man plutselig får en så sterk vekst som vi gjennomgår, må det føles. Men jeg tror gjøkungen blir til gagn ikke bare for Tromsø, men for hele landsdelen. Vi er interessert i at også de øvrige kommuner får utvikle seg.

Skal jeg si deg noe? Jeg tror det ville vært langt verre å være ordfører i en kommune som f.eks. Gratangen enn i Tromsø, til tross for at massemedia rett som det er har svære oppslag om våre proble-

mer. I kommuner som Gratangen prøver de å få til både det ene og det andre, men det vil ikke lykkes. Slikt er ond! Befolkningen i slike kommuner er gjerne en aldrende befolkning, de unge må dra bort for å skaffe penger. Men kommunen trenger også penger. Ordførerne i slike kommuner har det ikke lett.

– Du kaller deg selv en samarbeidsmann?

– Jeg har vel hatt alminnelig tillit ikke bare i det parti jeg tilhører, men langt utover det. Ved ordførervalg for to år siden fikk jeg ikke bare Arbeiderpartiets stemmer, men også stemmer fra de andre parier bortsett fra Høyre. Jeg ble valgt inn med over 50 stemmer. Bystyret har 69 representanter. Men ellers bør man vel være forsiktig med å uttale seg om seg selv.

Hva kommer det av at Tromsø ikke klarer å stable på beina et skikkelig fotballag? I så måte er Tromsø såvidt ikke Harstad!

– Desto større grunn skulle det være til å makte det, med våre muligheter. Man kan faktisk forundre seg. For min egen del har jeg aldri vært aktiv idrettsmann.

Forts. side 12

Ordfører med flere liv

fra side 7

-Du satt kanskje og studerte partiboka mens dine jevnaldrende i ungdomstiden var på fotballbanen?

-Jeg har egentlig alltid vært mest opptatt av samfunnet og samfunnets problemer. Derfor har det vel blitt liten tid til å drive med alt mulig annet. Men jeg *har* jo også drevet både vaskeri og fiske. Jeg var skårunge på Lofoten da jeg var 14 år. Fisker var jeg egentlig bare i tre år.

-Vaskeri, sa du. Altså er du vant med å vaske skittentøy.

-Det kommer godt med at man kan ha også den filosofien klar at når man henger tøyet ut, skal det være rent. Det skal ikke henges ut til offentlig fremvisning når det er skittent!

-Før var Tromsø en romantisk by?

-Det er den fortsatt. Romantikk er noe som man selv må være med å skape, og i Tromsø finnes mulighetene for å gjøre det. Man bør ikke vente at turistbyråene også skal lage romantikken. Det har alltid vært så mye snakk om det private initiativ. Hvis det finnes et område der dette har sin berettigelse, må det være på romantikkens!

-Har du noengang drukket øl i midnattsøl på sydjetéen, også kalt Norges lengste ølhall?

-Nei, det har jeg ikke. Man skal foregå sine bysbarn med et godt eksempel, ikke minst nå da vi har problemet med økende konsum av alkohol, særlig blant yngre. På den andre siden har jeg aldri innsett at det skulle være nødvendig å være medlem av losjen for å kunne la være å drikke.

Når det gjelder narkotika, kan vi vel riktigst si at det for 3-4 år siden var et virkelig problem her i byen. Dette problemet er stort sett overvunnet, takket være en god innsats fra en rekke hold, ikke minst fra den utekontakten som på Evangs initiativ ble opprettet før han gikk av som helsedirektør. Men heldigvis fikk han ikke rett når det gjaldt det medisinske fakultetets plassering.

-Det har vært endel uro ved universitetet?

-Det er klart at når det i løpet av kort tid ankommer flere hundre unge mennesker, hvorav mange synes å tro at de besitter all kunnskap allerede før de begynner å få kunnskap, kan det selvsagt skape visse komplikasjoner. Men universitetet i Tromsø har hatt en god start og dyktige ledere, og mange dyktige og dynamiske forskere er etter hvert blitt knyttet til det. La oss bare ikke glemme, når vi snakker om problemene i Tromsø, at Tromsø er noe langt mer enn denne lille øya, bl.a. en formidabel landkommune. Vi har gjort ganske mye for å møte problemene også i de ytre områder.

-Det påstås at du har skrevet dikt? Kan vi få en prøve?

-Det er lenge siden. Jeg har

aldri våget å dra dem fram, minst av alt våger jeg det når vi snakker sammen. La meg tilstå at jeg liker en poet som Wildenvey. Og så Øverland, da. Tenk så misforstått en slik fin dikter som Øverland har vært! En poet som i den grad rører ved det fineste i mennesket - slik han er blitt fordømt, på grunn av sneversyn!

Kommer vi til å oppleve en videre avfolkning av de ytre distrikter?

-Nei, tvert imot! Etter mitt skjønn kommer vi til å oppleve en tilbakevending av befolkningen - ikke til ethvert nes, selvsagt, ikke til enhver øy - men til visse knutepunkter, ikke bare i Tromsø kommune, men i samtlige kommuner her nord.

Dette vil skje på grunn av den utbygging som såvel fra statlig som fra fylkeskommunalt og kommunalt hold tar sikte på å skape muligheter for bosetting, muligheter for utdanning, muligheter for arbeid og muligheter for livsutfoldelse. Og ikke minst på grunn av at menneskene selv våkner opp og får øye på de store fordelene som ligger i dette å kunne bo i det veldig fine og attraktive miljøet som finnes i nordnorsk natur. Enhver som har opplevet nordnorsk natur og nordnorske mennesker i sin alminnelige hverdag, slik som de var, umiddelbare og gjestfrie, vet at dette er virkelig noe å satse på!

Så fikk vi altså en prøve på poeten Jacobsen i dette intervjuet, likevel!

Ken Tyrrell...

fra side 11

navn Jackie Stewart. Selvfølgelig var det ingen som dengang ante at et av racersportens mest vellykkede samarbeid var innledet.

Det året vant Jackie nesten alt han stilte opp i, men Kens ambisjoner om å flytte opp i Formel 1 måtte vente inntil Stewart-kontrakten med BRM var utløpt. Det skjedde i 1968. I mellomtiden hadde Tyrrell fremskaffet et Matra-karosseri med en Ford-Cosworth V8-motor. Resultatet det første året ble en 2. plass i verdensmesterskapet. Året etter stilte radarparet Stewart/Tyrrell med den samme Matraen - om enn i modifisert utgave. Da sesongen var over, ble det gjort opp status: 6 imponerende Grand Prix-seire - og et klart verdensmesterskap for Jackie.

Matra - men uten Ford

I mellomtiden hadde det skjedd saker og ting i Frankrike. Den nasjonale ære skulle bygges opp, og noen engelsk hjelp i dette arbeidet kom ikke på tale. Matra ga klar beskjed: Vi vil gjerne fortsette samarbeidet, men Forden må skiftes ut med en franskbbygget motor. Ken Tyrrell var klar over at deres eneste mulighet til å hevde seg, var å beholde Ford-motoren. Det hele endte

Nidar-Erbe A/S, 7000 Trondheim

Nyhet: Stratos
Nidar
Strat
porøs melkesjokolade

